

..... Σ Η Μ Α

Ο.- Στήν αρχή τῆς ἐμπομπῆς μας, θά σᾶς μεταδώσωμε δίστιχα, πού μᾶς ἔστειλε ὁ σμηνίτης Μάκης Ἀθανασιάδης.

..... ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ο.- Ἡ Ἀθηνᾶ Τατασιδου ἀπό τῆ θεσ/νίκη ἐπιθυμεῖ μέσω τῆς ἐμπομπῆς μας νά ὑποβάλλη μιᾶ παράκληση σ' ὅλους τοὺς ξένους τῆς ξενιτειᾶς, μέ τοὺς ὑποίους ζεῖ ὁ ὀρφανός ἀδελφός της.

Ξένοι, στά ξένα πού ζῆτε, τόν ἀδελφό μου ἂν δῆτε,
εἶναι ἀπό μᾶνα ὀρφανός, μὴν τόν περιφρονεῖτε.

Εὐχόμαστε, Ἀθηνᾶ, ὁ ἀδελφός σου, Δημήτριος Κωτίδης, νά εὐτυχίση ἐκεῖ
στά ξένα, νά πλουτίσῃ, μὰ νά ξαναγυρίσῃ στήν Πατρίδα.

Ἀκοῦστε τώρα δίστιχα τῆς ξενιτειᾶς, πού μᾶς ἔστειλε ὁ Χαρίλαος
Εὐθαλιτσιδης ἀπό τήν Ἑξοχή-Βορδαίας.

..... ΛΥΡ-ΤΡΓ.....

Ε.- (διακόπτει) Γιά σταθέστε, γιά σταθέστε, ἐγώ μέ τ' ἐσᾶς ἔχω ἕναν θυμόν. Σὴν Τούμπα κἀθουμαί, Κερασουντέσσα εἶμαι. Ἐσύ εἶσαι ὁ Εὐσταθιάδης;

Ε.- Ναί, ναί.

Ε.- Οὐς νά εὔρα σε, ντ' ἔσुरα. Ἄκου, ντό ἐπαλιλιᾶεφες ἀτο καί πάντα γράφς καί λές γιά ὅλα τά μέρια τῆ Πατρίδας καί γιά τήν Κερασούνταν λόγον κί λές. Ἐγώ θυμωμέντσα εἶμαι μέ τ' ἐσέν καί....

Ο.- Ἔτσι, περίπου μᾶς ἀφ' ἡφνιδίασε ἡ Ζωγραφία Σιδηροπούλου, ἐτῶν 65, Κερασουντία τήν καταγωγήν καί πού μένει τώρα στήν Τούμπα. Ταλαιπωρήθηκε πολύ γιά νά βρῇ τό σπῖτι μας. Ὅταν μᾶς συνάντησε, ἀφοῦ διαμαρτυρήθηκε, ἔπειτα μᾶς εἶπε τήν ἱστορία τῆς οἰκογενείας της. Καί αὐτή ἡ ἱστοριούλα εἶναι ἀπό τίς πολλές τοῦ λαοῦ μας, πού ὅλες μαζύ συνθέτουν τήν ζωή τήν μακρόχρονη πέρα στόν Πόντο.

Ἡ συνομιλήτριά μας μᾶς μίλησε γιά τήν δραματική μοῖρα τῆς οἰκογενείας της. Στό πατριό της σπῖτι, στήν Κερασούντα, ζοῦσαν ἀρμονικά 18 τόν ἀριθμόν πρόσωπα. - Ἐξί ἀδέλφια ἦσαν - τέσσερες ἀδελφές, δύο γονεῖς, παπποῦδες καί γιαγιάδες καί μερικά ἐγγόνια. - Ὅλοι αὐτοί, μιᾶ οἰκογένεια, ἀγαπημένη καί εὐτυχισμένη. Ὅμως τά τραγικά γεγονότα τοῦ 18-22, ἡ μπόρα τοῦ πολέμου, τοὺς ξεκλήρισε κυριολεκτικά. Ἀρπάζουν οἱ ἀπισταί καί τά ἔξι ἀδέλφια της καί τά ὀδηγοῦν στό μαρτύριο τῆς ἐξορίας. Πεθαίνουν τά πέντε, μὰ καί ὁ ἕκτος ἀργότερα. Ὁ θάνατος βρίσκει γρήγορα τοὺς γονεῖς, μὰ καί τίς ὑπόλοιπες ἀδελφές. Μένει μόνη ἡ Ζωγραφία, ἡ ὅποια μεγαλώνει ὀρφανά ἐγγόνια καί ἀνήφια της, πού κι αὐτά καί ἡ μοῖρα ἔχουν, πεθαίνουν ξαφνικά. Ἡ Ζωγραφία χάνει καί τόν σύζυγό της. Ἔτσι, μένει παντέρημη. Δέν ἔχει κανένα στόν κόσμον, ζῇ μόνη, κατὰ μόνη σέ μιᾶ παραγγούλα τοῦ συνοικισμού Τούμπα. Δούλεφε σκληρά στή ζωή, ἐξασφάλισε μιᾶ μικρή σύνταξη καί τώρα μοναχή στή φτωχή της παραγγού-

λα, συντροφιά μονάχα μ' ένα μικρό ραδιόφωνο, πού τό αγόρασε αποικει-
στινά, γιά ν' ἀκούη τίς Ποντιακές ἐμπομπές, συνεχίζει τή ζωή της. Θυ-
μᾶται τά παλιά, τίς τραγικές ἀναμνήσεις, ἀγανακτεῖ ἡ ψυχή της, πού
ἀδίκησαν τό λαό μας οἱ Μεγάλοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πού ἡ μοῖρα τό-
σο τήν ἀδίκησε κι' ἔπειτα σκέπτεται, πώς τίποτε δέ γίνεται. Μένει μο-
νάχα νά ἐκφράσῃ ἕνα παράπονο, νά μή λησμονήσωμε τήν ἰδιαίτερη Πατρί-
δα της, τήν Κερασούντα, πού ἦταν ἄλλοτε μιά ξανουστή πόλη ἀπό τά πα-
νάρχαια χρόνια, παραθαλάσσια, πλούσια. Καί ὅλα αὐτά θέλει νά τά γράφω
με, νά τά ποῦμε.

Ὁ πόθος τῆς σεβαστῆς μας συνομιλήτριας - τῆς Ζωγραφίας -
ἀπό τήν Κερασούντα, ἐμπίπτει ἀπόλυτα στό πλαίσιο τῆς προσπάθειάς
μας. Σημειώνομε, ὅτι κατὰ τό παρελθόν, μιλήσαμε ἀριετὰ γιά τήν ἱστορί-
α τῆς Κερασούντας, ἀλλά φυσικά ποτέ δέν μπορεῖ κανεῖς νά πῇ, ὅτι ἐ-
πετέλεσε στό ἀνέραιο τό καθήκον του.

Ἡ ἀίφνιδιαστική ἐπίσκεψη τῆς Ζωγραφίας Σιδηροπούλου στό σπί-
τι μας, μέ τόν σκοπό, πού ἀναφέραμε, ἀποτελεῖ ἕνα λαμπρό παράδειγμα
πού μας διδάσκει πάρα πολλά. Πόσο πιά πολύ πρέπει νά ἐντείνωμε τίς
προσπάθειές μας, γιά νά πραγματοποιήσωμε, ὅσο τό δυνατόν, περισσότε-
ρες ἐπαφές μέ γέρους καί γριές, ἀπό τούς ὁποίους πολλά ἐνδιαφέροντα
ἔχομε νά ἀκούσωμε. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος, πού παρουσιάσαμε σύντομη
σκιαγράφηση τῆς ἀτομικῆς ζωῆς τῆς συνομιλήτριάς μας. Ἀπευθυνόμαστε
πρός ὅλους τούς ἀμφοτέρους καί ἀμφοτέρους καί τούς ὑποβάλλωμε τήν
θερμή παράκληση, ὅπως μᾶς συμπαρασταθοῦν, ὅπως τούς εἶναι δυνατόν,
εἴτε νά μᾶς ἐπισκεφθοῦν, εἴτε νά τούς ἐπισκεφθοῦμε ἐμεῖς μέ τόν ἴ-
διο πάντα σκοπό, νά μᾶς διηγηθοῦν ὅ, τι θυμοῦνται ἀπό τή ζωή τῆς χα-
μένης Πατρίδας.

Τώρα θά σᾶς μεταδώσωμε δίστιχα τῆς ἀγάπης, πού μᾶς ὑπαγόρευσε
ἡ συνομιλήτριά μας, Ζωγραφία Σιδηροπούλου.

.....ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ο.- Ἀπό τό νοσοκομεῖον-Κιλκίς οἱ ἀσθενεῖς: Νικόλαος Ζουρνατσῆς καί Ἀλέ-
ξανδρος Βασιλειάδης, μᾶς στέλνουν τά ἀκόλουθα δίστιχα, πού θά τ' ἀκού-
σετε ἀμέσως. Τούς εὐχαριστοῦμε γιά τά εὐγενικά τους λόγια καί τούς
εὐχόμαστε γρήγορη ἀνάρρωση.

.....ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ο.- Ἀπό τόν Σεβαστόπουλο Παῦλο, χωρίον Τροπαιοῦχος Φλωρίνης, πήραμε μιά
ὁμορφὴ συλλογή Ποντιακῶν τραγουδιῶν. Θά σᾶς μεταδώσωμε ἀπ' αὐτήν τώ-
ρα μονάχα δυό δίστιχα τῆς ξενιτειᾶς καί τά ὑπόλοιπα, πού μᾶς ἔκαναν
πολύ ἐντύπωση, θά τά σχολιάσωμε σέ εἰδική ἐμπομπή. Κάτι τέτοιες προ-
σπάθειες εἶναι πολύ ἀξιόλογες. Μαζύ μέ τίς εὐχαριστίες μας σοῦ ἀπευ-
θύνομε, φίλε μας καί θερμά συγχαρητήρια.

.....ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ο.- 'Ο τακτικὸς μας ἀκροατὴς, Στεφανίδης Κων/τῖνος, ἀπὸ τὸ Μαυρότοπο-
Δράμας, μᾶς θυμῆθηκε καὶ πάλι. Τὸν εὐχαριστοῦμε. Μεταδίδομε εὐχαρί-
στως τὰ διίστιχα, πού μας ἔστειλε.

.....ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....

Ο.- 'Απὸ τῆ Μαρμαριά-Δράμας ὁ Λάμπης Παυλίδης, πού ἔχει τ'ἀδέλφια του
στήν ξενιτειά, γράφει τὸν πόνο του σέ στίχο καὶ τὸν τραγουδᾷ.

.....Λ Υ Ρ Α

Μ'ἐλέπετε με μαναχόν, ἔχω κι' ἐγὼ ἀδέλφια,
ἀτοῖν σύρνε τὴν ξενιτειάν κι' ἐγὼ ἐφτάω κέφια.

.....ΛΥΡ-ΤΡΑΓ

Μ.- Μέτα ἄρ ἐκινέθεν, ἐκινέθεν. Τ'ὀλονῶν τὰ τέρτια, τὰ βάσανα, τὰ χαράν-
τας λέτεν καὶ γιὰ τ'ἐμέν.....

ΗΡ.- Ντό θέλτς νά λέγωμε γιὰ τ'ἐσέν, θεία;

Μ.- Γιὰ τ'ἐμέν τῇ γρέαν πᾶ, ντό θά λέτεν. 'Εγὼ ἄρρωστος κάθουμαι σὸν
πέσκον κενά, τὰ ποδάρια μ'πονοῦν, ἄμαν κατ'ἔσυρεν ἡ ψή μ', ἕναν πρά-
μαν, ἄμαν.....

ΗΡ.- "Ἐναν ζεστόν τσάϛ ;

Μ.- "Οχι.

ΗΡ.- Γάλαν;

Μ.- "Οχι.

ΗΡ.- Μήπως ἔεις μουράτια καί.....

Μ.- Τὰ μουράτια ντό ἔχω δύσκολα γίνταν. 'Εγὼ ἀτώρα κατ'ἄλλο.....

ΗΡ.- Νά στρώνωμε τὸ κρεβάτ'καὶ θέκομε σε κᾶ;

Μ.- 'Ατὸ πᾶ ὅχι.

ΗΡ.- Κανεῖς εἶπε σε λόγον βαρύν;

Μ.- "Οχι, τσιάνουμ, ὅχι.

ΗΡ.- Θέλτς νά ἐφτάς ἕναν ταξειδ'κάπου, νά ἐλέπς τῇ συγγενούς ισ' ;

Μ.- Οὔτε ἀτό.

ΗΡ.- "Εεεεε, ἐπουγαλεύτα!... θέλτς νά ζῆς, γιόξαμ ν'ἀποθάντς;

Μ.- Ν'ἀποθάνω θέλω ρίζα μ', ἄμαν.... πρίν ν'ἀποθάνω, ἐθέλνα....

ΗΡ.- Φαῖν κι' θέλτς, ποτὶν κι' θέλτς, τιδέν ἄλλο κι' θέλτς, ντ'ἔξερω, ὁ νοῦς
ἱμ ἐδέβεν. Ντό ἕν τρόπος, νά θέλ'εῖνας γρέα!;

Μ.- Καλᾶ καὶ ντό εἶπε σ'ἀτο. Ντό ἕν τρόπος νά θέλ'εῖνας γρέα ἢ εῖνας
γέρος καὶ νῆος ἄς ἕν, σημερνόν ἡμέραν;

ΗΡ.- Νά, ὁσήμερον ἕν Σάββατον.

Μ.- Καί αὔριον & ντό ἕν;

ΗΡ.- Αὔριον ἕν Κερειή.

Μ.- Καλόν, σά ΙΙ ἡ ὥρα αὔριον, σὸ στρατιωτικόν τὸ θέατρον, ντό θά γίνεται;
ἐκίτι, ἐγὼ ἔμαθ'ἀτο καὶ ἐγέντον κάποσα ἡμέρας τυρανίγουμε καὶ ἀπο-

τυριανίγουμε και κι'επορω να λεγω σας ατο. 'Εγω το χασλούχι μ' πα'ετοίμασα,εποϊνα οϊκονομίας και ετοπλάεφα τη εισιτηρί'τά παρά-
δες. 'Απ'εσέν θέλω μανάχον,ανεφε,επειδή κι'επορω να πορπατω,να
κρατης και παίρτε με και πας σό Ποντιακόν τό θέατρον.

HP.- 'Ατό εθέλνες; 'Ατό τιδέν πα'ετον.Μέ εύχαρίστηριν παίρω σε και
πάω.

M.- Ού'ν,εύχαριστω. 'Ατό τό θέατρον πα'ας ελεπα,ας ελεπαν τ'ομμάτια μ'
πως θα παίζνε τ'εμετέρ'αύριον σά II ή ώρα,ατοϋ σό στρατιωτικόν τ
τό θέατρον κι'ύστερα ας επεθάνα.

HP.- Τήν πλάση σ',θεία,αμον ντό ειπες εσύ - "Ας ελεπαν τ'ομμάτια μ'-
ατό τό θέατρον πα'ντό θα παίζωμε αύριον -αέτσ'λέγν'ατο. - "Ας
ελεπαν τ'ομμάτια μ'.

M.- Ναί;Πολλά εμορφον θα έν.Ού'χι...αν ελέπ'ατο,ξαν θα γεννίουμε μι-
αν κι'άλλο.

O.- Στρατιωτικόν θέατρον,αύριο τό πρωί,στις II ή ώρα,ο Ποθητικός Θί-
ασος Θεσ/νίκης,κατ'άπαίτησιν τοϋ κοινοϋ,επαναλαμβάνει τό νέον
έργον τοϋ συγγραφέως Σταθή Εύσταθιάδη " "Ας ελεπαν τ'ομμάτια μ'"
τό σημειωσαν εξαίρετικήν επιτυχίαν.Σκηνοθεσία Βάνια ύγροπούλου,
συμμετοχή 'Ανέστη Κυριακίδη,χοροί και τραγούδια υπό τήν επιμέλεια
'Ηρακλή Κοκοζίδη.Στό πρόγραμμα περιλαμβάνεται και ο πυρρίχιος χο-
ρός " σέρα ",τόν οποϊον θα εντελέσουν οί τρεϊς αςσοι χορευταί:
από τό 'Ωραιόκαστρο:Μακεδών Καρασαββίδης,Κώστας Χαραβόπουλος και
Κυριάκος Σιδηρόπουλος.Αύριο τό πρωί στις II ή ώρα στο στρατιωτι-
κό θέατρο ή Ποντιακή θεατρική παράστασις.Εισιτήρια μπορείτε να
προμηθευτήτε αύριο από τό Ταμείο τοϋ θεάτρου,όμως αποκλειστικά
στό δωρό 9 μέ II ή ώρα πρό μεσημβρίας.

.....ΛΥΡ-ΤΡΑΓ.....